

MANAGEMENTUL BIROCRATIC VS MANAGEMENTUL PENTRU PROFIT

POPA BRÎNDUȘA MARIA *

Abstract

A plethora of literature that focuses on different aspects of bureaucracy resonates the same note of Weber that the hegemony of bureaucracy will not diminish in the future. It is argued that bureaucracy is an indispensable element in modern social and economic organizations because the principles of organization management are founded on the basic tenet of bureaucracy, what is called by Weber rationalization. An intimate interrelationship exists between bureaucracy and democracy; an effective democracy cannot exist without an effective bureaucracy, not only in terms of the day-to-day administrative requirements of a modern economy and political system, but also in terms of safeguarding the nation from unbridled corruption and abuse of power by democratically-elected officials and their appointees.

Birocrația și metodele birocratice sunt foarte vechi și este necesar ca ele să fie prezente în aparatele administrative ale fiecărui guvern a cărui suveranitate se întinde pe o suprafață mare; este imposibil să avem o organizație lipsită în totalitate de activitate birocratică.

Birocrația este un fenomen despre care toată lumea vorbește, pe care toată lumea l-a experimentat într-un fel sau altul și despre care concluzia generală este ca fiind un fenomen negativ. Alain Touraine îl descrie în *The Post-Industrial Society — Tomorrow's Social History: Classes, Conflicts and Culture in the Programmed Society* ca pe ca un sistem sau organizație în care statutul și rolurile, legile și îndatoririle, condițiile de acces la o funcție, controlul și sancțiunile sunt definite de locul pe care îl au într-o linie ierarhică și astfel și de o anumită delegare a autorității. Aceste două caracteristici presupun o a treia, aceea care spune că deciziile fundamentale nu sunt luate în cadrul organizației birocratice, aceasta fiind doar un sistem de transmisie și de execuție. "I call bureaucracy a system or organization where status and roles, laws and duties, conditions of access to a position, controls and sanctions, are defined by their location in a hierarchical

* Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

line and thus by a certain delegation of authority. These two characteristics assume a third; that the fundamental decisions are not taken within the bureaucratic organization, the latter being only a system of transmission and of execution”.

Birocrația este omniprezentă în viața noastră, ne întâlnim cu ea și în domeniile private de activitate și în cel de stat, orice guvernare se bazează pe birocrație. Birourile și comisiile guvernamentale sunt cele care emit decretul și regulamentele care stau la baza administrării oricărui aspect din viața cetățeanului, și acest lucru nu ar fi o problemă dacă birocrația nu ar fi în serviciul clasei dominante care încearcă să își prezerve statutul. Birocrația este doar o consecință și un „simptom” al lucrurilor foarte bine înrădăcinate. De ceva timp se dorește substituirea controlului guvernamental asupra liberilor întreprinzători dar acest lucru este imposibil de obținut în totalitate pentru că un stat și o guvernare nu pot exista fără metode birocratice.

Problema birocrației este creată de proasta administrare a activităților și nu de activitatea de administrare în sine. Birocrația vrea să facă totul, și în absența unei funcțiuni reale ea este condamnată să facă o activitate continuă de autojustificare. Este un cerc vicios din care nu se poate scăpa, în care subalternii se bazează pe șefii lor care să ia deciziile, în timp ce șefii așteaptă ca subalternii să rezolve problemele. Această situație creează o solidaritate în incompetență, astfel fiind imposibilă denunțarea sistemului pentru că ar însemna să își denunțe „deșertăciunea” propriei lor activități.

Buna administrare reflectă nu numai capacitatea oficialilor să muncească de o manieră eficientă dar și capacitatea instituțiilor politice ale țării să mențină controlul efectiv asupra birocrației. Nu contează cât de democratici sunt reprezentanții guvernării, ei nu pot supraviețui mult dacă nu sunt capabili să exercite control asupra funcționarilor numiți, și astfel să se asigure că se face o implementare eficientă și onestă a politicilor publice. Apariția unui nou tip de funcționari, de carieră, cei care ocupă o funcție ca urmare a specializării lor poate fi o metodă de protecție împotriva proastei administrații.

Birocrația are lipsuri multe dar și merite iar ca funcționarea ei poate fi înțeleasă mai bine printr-o analiză contrastantă a ceea ce înseamnă o activitate pentru obținerea profitului, o analiză a două tipuri de management: *managementul pentru profit* și cea a *managementului birocratic*.

Există două metode de prin care se pot conduce afacerile: cea a managementul pentru profit și cea a managementului birocratic. Cu toate că toți ne dorim profitul, există activități care nu pot fi conduse după principiile managementului pentru profit, de exemplu activitatea poliției, a forțelor armate sau a administrației.

Deseori se spune ca managementul birocratic este incompatibil cu guvernarea și instituțiile democratice, însă acest lucru este complet fals.

Managementul birocratic înseamnă management în conformitate cu legile și cu bugetul existent iar personalul administrativ doar aplică legislația.

Birocrația este văzută ca un mare rău pe când ea nu este nici bună, nici rea, este doar o metodă de management. Managementul birocratic nu este rău, problema este aria în care se aplica s-a extins foarte mult și a dat naștere consecinței neplăcute de restrângerea libertății individului. Birocrația a existat din-totdeauna în societatea noastră, numai că problema vremurilor noastre este că guvernarea a început să intervină din ce în ce mai mult în afaceri și în treburile cetățenilor încercând astfel trecerea de la managementului pentru profit la cel birocratic.

Managementul birocratic.

Managementul birocratic este management menit să accepte și să satisfacă legi și regulamente fixate de către o structură superioară. Sarcina birocratului este să îndeplinească ceea ce regulile și regulamentele îi cer, libertatea lui de acțiune fiind foarte mult restrânsă de acestea.

Managementul pentru profit.

Managementul pentru profit are ca forța care îl motivează, profitul. Aici nu există nevoia de a limita libertatea de acțiune a subordonaților prin alte legi și regulamente decât cele care fundamentează activitățile afacerii, și anume să facă profitabilă activitatea lor.

Obiectivele administrației publice nu pot fi măsurate în bani și nu pot fi verificate prin metode de contabilitate. Cheltuielile unei secții de poliție nu vor fi rambursate dacă acolo managementul practicat este de succes și nici nu se modifică valoarea lor în funcție de succesul avut. În administrați publică nu prea există legătură între venituri și cheltuieli. Serviciile publice cheltuie bani, iar venitul nesemnificativ pe care îl obțin din activitatea prestată este mai mult sau mai puțin accidental. Venitul provenit din taxe și impozite și nu este „produs” de către aparatul administrativ, sursa este legea, nu activitatea de colectare a taxelor. Managementul birocratic este metoda aplicată pentru conducerea activității administrative, iar rezultatul acestuia nu are nici o valoare bănească pe piață. Acest lucru nu înseamnă că o administrare pricepută a afacerilor publice nu are valoare, ci că aceasta nu are preț.

Simplul cetățean ar putea compara munca dintr-un birou al unei instituții administrative cu aceea dintr-un sistem condus prin managementul pentru profit și care lui îi este mult mai familiară. Astfel el descoperă ca managementul birocratic este o irosire a resurselor (bani, timp etc.), este inefficient și încet.

Există o diferență între activitatea aparatului administrativ și cea a unei companii private axată pe profit: un birou al administrației nu este o întreprindere care caută profitul, acesta nu se poate folosi de nici un calcul economic, el trebuie să rezolve probleme care sunt necunoscute managementului afacerilor. Este o greșeală să comparăm eficiența cu care lucrează un departament al administrației cu

cea a unei companii. Nu este o soluție bună, atunci când încercăm să găsim măsuri de scădere și îmbunătățire a birocrăției, să fie numit în funcția de conducere a departamentului un om de afaceri. Acesta ar trebui să renunțe la calitățile sale de om de afaceri și să devină un birocrat care să acționeze în conformitate cu legile și regulamentele.

De exemplu, o instituție are nevoie de 30 de oameni de gardă, dacă s-ar reduce numărul acestora la 20 ar fi mai economic dar merită oare riscul? Ceea ce s-ar putea pierde prin lipsa de securitate nu se compensează prin economia făcută reducând oamenii de gardă. Există anumite lucruri care nu pot fi evaluate în bani.

S-a spus de multe ori că birocrăția este incompatibilă cu democrația, cu guvernarea democratică și cu instituțiile democratice, iar acest lucru este total neadevărat. Democrația înseamnă respectarea legii, iar funcționarii (birocrății) nu au cum să evite legea deoarece activitatea lor este reglementată de aceasta. Democrația se bazează pe supremația legii și a bugetului, asta înseamnă că nici un om, fie el judecător sau funcționar nu poate intervenii în afacerile unui individ dacă nu există o lege care să ceară un asemenea lucru sau care să îl împuternicească. Democrația are nevoie de birocrăție, prin intermediul ei se vor crea și vor fi implementate politicile de guvernare. Majoritatea contactelor dintre stat și societate au loc prin intermediul democrației publice și aceste contacte sunt importante pentru inputurile politice ca și pentru programe administrative.

În concluzie, birocrăția este răul necesar dintr-o societate. Nu există nici o organizație sau țară din care ea să nu fie prezentă; Statele Unite ale Americii, prestigioasa Universitate Harvard etc. sunt locuri unde birocrăția există dar într-o formă pozitivă, profitabilă, care ajută la reglementarea tuturor proceselor pe baza cărora funcționează o organizație.

BIBLIOGRAFIE:

- Albrow Martin *Bureaucracy*, London: Pall Mall Press 1970
- Allinson, Christopher W. *Bureaucratic Personality and Organization*. New York: Wiley 1984
- Blau Peter M *Decentralization in Bureaucracies*. In Mayer N Zald, ed. *Power in Organizations*. Nashville, Tenn.: Vanderbilt University Press, 1970
- James Q. Wilson *Bureaucracy: What Government Agencies Do and Why They Do It* Basic Books , New York 1989
- Kamenka, Eugene *Bureaucracy*. Oxford: Basil Blackwell, 1989
- Touraine, Alain, *The Post-Industrial Society — Tomorrow's Social History: Classes, Conflicts and Culture in the Programmed Society* (New York: random House, 1971).
- Weber, Max From *Max Weber Essays in Sociology*, H.H. Gerth and C.W. Mills, eds. London: Oxford University Press 1946